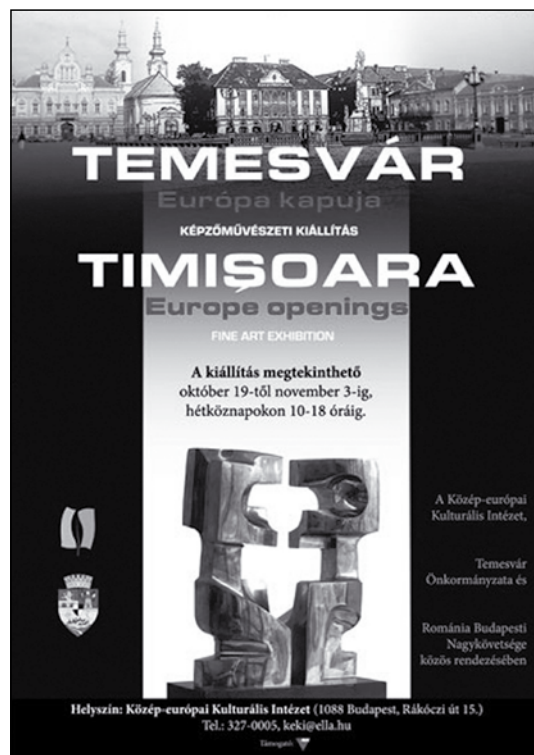
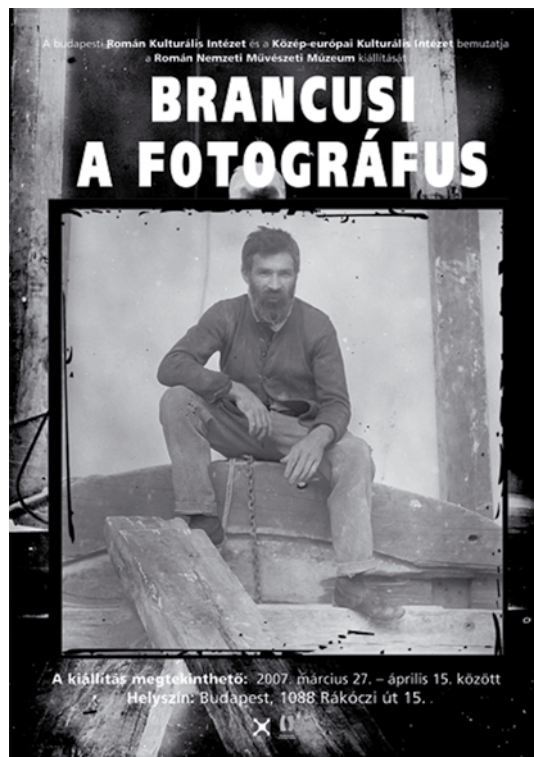
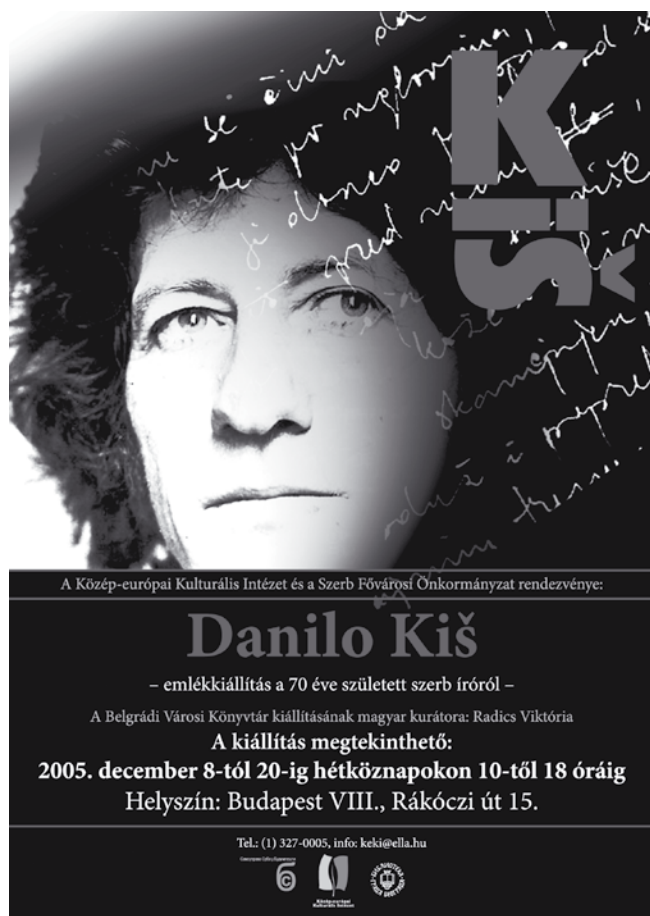
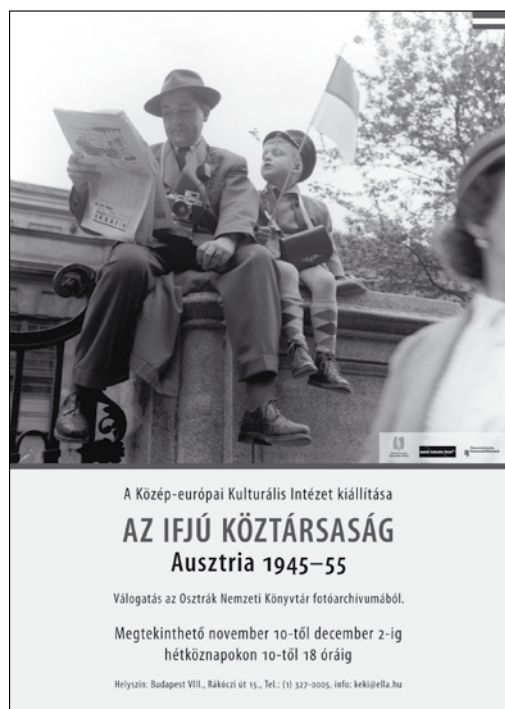

Közeledés és szembenállás térségünkben

A közelmúlt és a jelen rendezvényeinek plakátjaiból, meghívóiból készítettük összeállítást. E rendezvények gesztusok – az *Európai Utas*, a magyar kultúra kéznyújtásai a szomszédoknak. Örülünk, hogy Temesvár (Timișoara), Nagyszeben (Sibiu) bemutatkozott nálunk, Budapesten, hogy *Thomas Bernhard*, *Danilo Kiš* életművét közelebb hoztuk a mai olvasókhoz. Talán a kevésbé ismert, kiváló művészettörténész és kultúraszervező *Josef Polák* emlékkiállításához kell annyit hozzátenni, hogy a kiállítást a prágai *Zsidó Múzeummal* és a kassai *Kelet-szlovákiai Múzeummal* közösen készítettük, bemutattva, hogy Josef Polák kassai múzeumigazgatói tevékenysége a térség mindegyik kultúrájának segített. Egyaránt profitált belőle cseh, szlovák és magyar is.

Meghökkentően furcsa egy száz évvel ezelőtt született ironikus-szatirikus írás mostani közlése e plakátok között, ám Jaroslav Hašek 1909-ben született *nyelvrendeletét* a Pozsonyban nemrég elfogadott, a Szlovákiában kisebbségben élő magyarok számára rendkívül hátrányos nyelvtörvény létezése teszi nemcsak hangsúlyossá, de sajnos időszerűvé is.

Jaroslav Hašek: *NYELVRENDELETI JAVASLATOK (részlet)*

I.

Hogy ne sérüljön a birodalmi alaptörvény XIX. cikkelye, mindkét nemzetiségnek biztosítja az anyanyelvhasználat jogát, azzal a megkötéssel, hogy a hivatalokban, nyilvános helyeken, az utcán stb. németül kell beszélni. A cseh nyelvhasználatát otthon a házastársak között, ha suttogva beszélnek, hogy a szomszédjukat, amennyiben az esetleg német, ne zavarják, ne provokálják ezzel a minderwertig nyelvvel.

IV.

A postánál a cseh névhasználat csak az adott járáson belül a tiszta cseh település esetén engedhető meg. Amennyiben a levél keresztülhalad egy vegyes vagy német járáson, a címzést, nehogy sértse a németek nemzeti érzelmeit, nem szabad máshogy írni, csak németül. A német engedmény oly nagy mértékű, hogy a cseh tulajdonneveket, legyenek azok akár személy-, akár helységnevek, nem kell lefordítani németre. Így pl. a következő cím: K. Krikava, Tylova ulece, Smíchov, maradhat cseh, nem kell a következőképpen hangoznia, ahogyan tulajdonképpen hangoznia kellene: K. Schreihals, Organtingasse, Lachau. Vagy Jan Němeček Vyšehradon = Hans Deutscherle in Höherburg.

Amennyiben a csehek nem fogadják el e mérsékelt követeléseinket, készek vagyunk vérrel (nem a sajátunkkal) megvédeni szent jogainkat. Heil! Heil! Heil!

(Karikatura I. évf. 4. sz. 1909. február 4.)

